

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj.: ČŠIS-668/11-S

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Masarykova základní škola Velký Osek
Sídlo:	Vrchlického 236, 281 51 Velký Osek
IČ:	46390529
Identifikátor:	600 045 480
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	ředitelem školy Mgr. Václavem Koberou
Zřizovatel:	obec Velký Osek
Místo inspekční činnosti:	Vrchlického 236, 281 51 Velký Osek
Termín inspekční činnosti:	14. – 16. březen 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen školský zákon); zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů; zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu (dále ŠVP) a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona. Inspekční činnost byla zaměřena na činnost základní školy, nikoli částí školní družina, školní klub a školní jídelna. Hodnocení zahrnuje poslední tři školní roky. Tendence, vývoj a případné odstranění zjištěných nedostatků se vztahuje i k hodnocením provedeným v letech 2001 a 2006.

Aktuální stav školy

Základní škola (dále jen škola) splňuje formální podmínky (soulad údajů ve zřizovací listině se skutečností, v zápisu do školského rejstříku, způsob jmenování ředitele školy, dodržení stanovené kapacity 400 žáků – skutečný stav k 30. 9. 2010 byl 252 žáci ve 13 třídách a další). Ve sledovaném období se počet tříd i žáků postupně snižoval. Od poslední inspekční činnosti ČŠI prošla škola významnou změnou zejména v tvorbě a postupném zavádění vlastního ŠVP. Ten je ve školním roce 2010/2011 realizován již

ve všech ročnících kromě pátého. Zde „dobíhá“ program *Základní škola*. Škola klade důraz na čtyři oblasti: podporu vzdělávání v ICT (informační a komunikační technologie), jazykové vzdělávání, prevenci sociálně patologických jevů, tělesná výchova a sport. V materiální oblasti došlo k několika průběžným změnám ve vybavení, zlepšila se estetická úroveň prostor.

Složení žáků zůstává stejné – většina žáků je z místa a blízkého okolí, struktura kopíruje sociokulturní složení obyvatel, do školy dochází jeden cizinec a vykazováno je 17 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP).

V realizaci opatření po předchozí činnosti ČŠI byla škola úspěšná částečně (viz další text).

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Veřejnost je běžnými formami informována o charakteru školy i o průběhu vzdělávání. Dostupnost některých zásadních dokumentů (ŠVP, výročních zpráv...) v prostorách školy byla zajištěna v průběhu inspekce. V přijímání žáků postupuje škola v souladu se zákonnými požadavky. K případné integraci tělesně postižených žáků však škola nemá bezbariérové úpravy. Na dobré úrovni jsou nastavené personální, organizační a materiální podmínky pro integraci žáků se SVP. Zpracované individuální vzdělávací plány (IVP) pro tyto žáky vyžadují dílčí obsahové úpravy pro jejich vyšší účinnost. Výsledky vzdělávání (dle klasifikace v pololetí aktuálního školního roku) ukazují na úspěšnější práci s žáky se SVP na druhém stupni školy.

Úspěšná je škola v práci s talenty, mnoho individuálních i skupinových úspěchů v předmětových olympiádách, sportovních i jiných soutěžích dokládá efektivitu práce s těmito žáky. Ve sledované výuce ale byla práce s těmito žáky a vnitřní diferenciací výjimkou.

Na požadované úrovni je vlastní poradenská činnost školy. Situaci ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními škola opakovaně označuje jako neuspokojivou. Rovný přístup ke vzdělávání je podpořen kvalitním a účinně realizovaným preventivním programem pro prevenci sociálně patologických jevů. Žákům s ohroženým prospěchem se škola věnuje individuálně, systém pro práci s těmito žáky však vytvořen není. Inspekce ve výuce i v širších souvislostech sledovala jen některé prvky této péče.

Škola nemá ve ŠVP stanovena pravidla pro zařazování žáků do tříd a skupin, pro přeřazování... - porušen § 1 odst. 7 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech.... ***Rovný přístup ke vzdělávání a poradenská činnost školy mají standardní úroveň, zjištěná rizika jsou odstranitelná.***

Výše uvedené zaměření školy se jen částečně odráží do přidělení hodinových dotací jednotlivým předmětům a rozdělení disponibilních hodin učebního plánu. Stanovené priority jsou naplňovány průřezově a zvláště ve volitelných předmětech a dalších aktivitách školy. Například důraz na výuku cizích jazyků byl v nedávné minulosti podpořen sponzorovanou nepovinnou výukou japonštiny a francouzského jazyka. Z objektivních důvodů však tato aktivita nepokračuje. Naopak perspektivní v tomto směru je zapojení školy do víceletého krajského programu rozšíření výuky anglického jazyka. Škola, učitelé a žáci tak získávají materiální, metodickou a organizační podporu k výuce angličtiny již od prvního ročníku. Příkladem dobré praxe je práce a výsledky ve sportovní oblasti. Škola formou projektů, sponzorských aktivit a regionální spolupráce dosáhla nadstandardních materiálních podmínek pro sportovní aktivity (běžecká dráha, vybavení tělocvičny...). Výrazných úspěchů dosahuje zejména v gymnastice, ale i dalších sportech.

Tento stav je významnou podporou rozvoje osobnosti žáků a zároveň naplňováním preventivních aktivit v oblasti sociálně patologických jevů.

ŠVP je postupně upravován podle průběžných zjištění a podle podmínek školy. Přes dílčí zásahy, včetně těch z podnětu ČŠI, je třeba v aktuálním stavu ŠVP k jeho plnému souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání několik úprav - porušení § 5 odst. 1 školského zákona. ČŠI ve sledované výuce pozitivně hodnotí inovaci vzdělávacího obsahu a stupeň realizace kurikulární reformy. Používané formy a metody výuky jsou výběrově modernizovány, zřetelný je přínos systematického dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP). K tomu je efektivně organizováno i vnitřní vzdělávání (např. v přípravě pro využívání ICT ve výuce).

Na požadované úrovni je koncepční práce ředitele školy, strategie a plánování vychází z množství podkladů - dotazníkových aktivit, SWOT analýzy, vlastního hodnocení školy, projektu Mapa školy a dalších. Na začátku školního roku 2010/2011 aktualizovaný a vydaný školní řád nebyl schválen školskou radou - porušení § 168 odst. 1 písm. c) školského zákona. Ve školním řádu a jeho součásti pravidlech pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků ředitel školy operativně již v průběhu inspekce prováděl dílčí obsahové úpravy (zpřesnění, aktualizace...). Například postup při nespokojenosti zákonných zástupců s klasifikací neodpovídá § 52 odst. 4 školského zákona. Škola vykazuje údaje o činnosti dle platných předpisů, v povinných i dalších řídicích dokumentech zjistila ČŠI jen v malé míře výskyt obsahových a formálních nedostatků či prvků formálnosti. Ředitel přijímá po negativních zjištěních opatření (projednání v pedagogické radě, úkolování metodického orgánu...), v několika případech chyběla účinná zpětná vazba – zacílení kontrolního systému na problematické oblasti. Systematická a plánovitá je kontrolní činnost vedení školy, četnost přímých kontrolních vstupů (hospitací) je však nízká a časově a předmětově nevyvážená. To se částečně odráží do kvality vzdělávání např. v koordinaci výuky, sjednocujících postupech ve výuce předmětů a přenosu zobecněných zjištění do jednání pedagogické rady. Pro hodnocení výsledků vzdělávání škola kromě běžných prostředků využívá „ředitelské prověrky“ a pravidelně též vnější evaluační nástroje – testování v pátém a devátém ročníku. Ve výsledcích v jednotlivých letech, předmětech a ročnících byly ve sledovaném období velké rozdíly, od silně nadprůměrných po silně podprůměrné (včetně oblastí priorit školy). Do budoucna je pro zvýšení kvality a výsledků v anglickém jazyce opatřením výše uvedený krajský projekt. Prozatím patří výsledky ve vnější evaluaci a klasifikace v tomto předmětu k nejproblémovějším.

Škola naplňuje učební plány, jejichž významným doplněním je široká škála zájmových útvarů a dalších kulturních a jiných aktivit. Organizace vzdělávání respektuje legislativní požadavky a reaguje na vnější i vnitřní podmínky (dopravní obslužnost, organizaci stravování, počty žáků ve třídách apod.). Rozvrh hodin je většinou sestaven dle didaktických zásad, výjimky jsou odůvodněné. **Úroveň řízení a organizace vzdělávání odpovídá typu a velikosti školy, je funkční. Systémové hodnocení individuálních i celkových výsledků vzdělávání je na standardní úrovni.**

Ve škole je ustanoven a výchovnou poradkyní koordinována činnost žakovského samosprávného orgánu – žakovské rady. Jeho činnost je neformální, vedení školy účinně reaguje na podněty žáků. Ve škole převažuje celkově pozitivní pracovní atmosféra (sledována ve výuce, vyjádření učitelů). Na opakované hodnocení školy „obecné zhoršení v chování žáků mezi sebou i k učitelům, zhoršující se morálka žáků, kázeň a pořádek, chybí odpovědnost žáků za své výsledky, vnitřní motivace a získávání sociálních kompetencí“ reagovali učitelé výběrově ve výuce snahami po týmové práci, vzájemné pomoci, kultivaci postojů apod. Spíše opačné účinky měly metody soutěživé a konkurenční a v několika případech snížené nároky na žáky (příprava na vyučování, stav pomůcek,

úroveň žákovských písemností...). Organizační úspěšnou podporou sociální gramotnosti je uplatňování mnoha projektových aktivit a zavedení volitelného předmětu *Osobnostní a sociální výchova* na druhém stupni školy. Pozitivem jsou rovněž adaptační kurzy žáků šestého ročníku. Pro osobnostní výchovu jsou důležité humanitární aktivity – aktivní a efektivní spolupráce se speciální školou, diakonií apod. Na velmi dobré úrovni je (s výjimkou školských poradenských zařízení) partnerství školy, včetně spolupráce s rodičovskými organizacemi, školami okresu, zřizovatelem a dalším podstatným okolím. **Sociální gramotnost žáků je na požadované úrovni, partnerství je funkční.**

V úrovni sledovaného rozvoje matematické (díličím způsobem též přírodovědné a počítačové) gramotnosti zjistila ČŠI převahu pozitivních ukazatelů. Do kvality a odbornosti výuky se promítají dobré personální i materiální podmínky. Podnětnost využívaných prostor pro výuku předmětů s vlivem na tuto oblast je na různé úrovni. Až na výjimky byla sledovaná výuka vedena věcně správně a v příznivé atmosféře. Většinou účinná byla práce s chybou. V úrovni vedených zápisů (tabule, sešity, doprovodné materiály) se však výběrově projevilo několik pro kultivaci matematické gramotnosti nepříznivých jevů: nedůslednost, snížené požadavky na žáky ve znalostech i přesnosti, chybějící pracovní návyky. V metodách a stavbě a průběhu hodin byla výuka velmi odlišná – závislost na individuálně nastavených prioritách. Například používání dostupné výpočetní techniky pro efektivizaci výuky je rovněž výběrové (ICT využívá jeden ze tří vyučujících matematiky na druhém stupni). Všem sledovaným hodinám chyběl strukturovaný závěr. **Matematická gramotnost je na běžné úrovni, vyšší úroveň má vlivem odbornosti a kvalitou výsledků na druhém stupni školy.**

Podpora utváření čtenářské gramotnosti byla zřetelná především v jazykové výuce a dějepisu. V přírodovědných předmětech většinou nebyla organizována efektivní práce s textem či aktivní získávání a aplikace informací, nebyla příliš věnována péče úrovni žákovských záznamů. V úrovni mluveného jazyka zde byla často používána a tolerována hovorová mluva. V jazykové výuce byly většinou voleny přiměřené texty, důraz byl kladen na čtení s porozuměním. Rozvoj komunikačních dovedností žáků je podpořen prezentací zadaných úkolů a referátů, spoluprací s místní knihovnou a dalšími aktivitami. Další pozitivní přínosy přináší realizovaný projekt výuky anglického jazyka od první třídy. Zde využívané metody se opírají především o poslech a vizualizaci, dramatické činnosti, nápodobu, rozvoj komunikace. Žáci mají dostatek pomůcek, podpora zahrnuje didaktickou techniku apod. **Čtenářská a komunikační gramotnost jsou na požadované úrovni.**

Další funkční gramotnosti a klíčové kompetence byly systematicky rozvíjeny průřezově ve sledované výuce.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Personální podmínky pro efektivní vzdělávání mají dobrou úroveň, odborným složením odpovídají zaměření ŠVP. Vedení školy umožňuje a podporuje DVPP, cíleně jej usměrňuje, průběh DVPP zahrnuje prvky kurikulární reformy. Velká většina pedagogů tak splňuje kvalifikační předpoklady. Vyvážená je věková struktura pedagogů, v péči o začínající učitele zjistila ČŠI odstranitelná rizika (organizační, metodická...).

Prostorové a materiální podmínky školy jsou velmi dobré, klimatu školní práce prospěly provedené estetické úpravy chodeb. Také do této oblasti se příznivě promítají projektové aktivity školy (několik úspěšných grantů apod.), další jsou připravovány. V současné době škola dočasně zrušila školní dílnu. Z bezpečnostního hlediska je nutné vyřešit ukotvení

branek na venkovním hřišti. **Celkově materiální podmínky umožňují naplňování ŠVP, s uvedenou výjimkou je škola bezpečným prostředím.**

Základními finančními zdroji školy byly prostředky ze státního rozpočtu, sedm rozvojových projektů MŠMT a příspěvky od zřizovatele na provoz i další účely. Další finanční prostředky škola získala z pronájmu tělocvičny, učebny a věcných sponzorských darů. Prostředky ze státního rozpočtu se ve sledovaném tříletém období v roce 2010 snížily v návaznosti na snížení počtu žáků (výkonů). Státní rozpočet se na celkových nákladech podílel v průměru 76 %.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu škola použila hospodárně v souladu s účelem jejich poskytnutí. Finanční prostředky byly využity ke zlepšení materiálních podmínek souvisejících s výukou žáků. **Zdroje financování, s nimiž škola v hodnoceném období disponovala, umožnily vytvořit standardní podmínky pro realizaci ŠVP. Ve vyhledávání dalších zdrojů je škola aktivní.**

Závěry, celkové hodnocení školy

- Škola splňuje formální podmínky pro výkon veřejné služby, její činnost je v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení, obsah i cíle ŠVP navazují na cíle státu i kraje v oblasti školství, ředitel splňuje požadavky pro výkon funkce,
- škola uplatňuje rovný přístup ke vzdělávání, poradenská funkce školy je na standardní úrovni, dosahování klíčových kompetencí odpovídá stavu realizace ŠVP, činnostní a poznávací kompetence žáků sledované ve výuce mají standardní úroveň,
- aktuální verze ŠVP dosud není v plném souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem, stupeň naplnění ŠVP odpovídá podmínkám školy, charakteru postupného zavádění a době realizace, rozdílně se daří naplňovat stanovené priority,
- trendem v rozvoji školy je kromě materiálního rozvoje zejména rozšíření výuky anglického jazyka,
- princip trvale udržitelného rozvoje je školou naplňován mimo jiné projektovými aktivitami, dobrou úrovní partnerství a aktualizací cílů,
- podmínky pro realizaci ŠVP dosahují požadovaného stavu, škola je bezpečným prostředím,
- škola účelně využívá zdroje a prostředky,
- škola je úspěšná v konkrétní aplikaci minimálního preventivního programu – zapojení žáků do zájmových aktivit různých oblastí přispívá k osobnostnímu rozvoji žáků, inovativní strategií je zavedení předmětu osobnostní a sociální výchova, úspěšná je práce s talenty a gymnastika,
- ve srovnání se zjištěními a hodnoceními ČŠI nedošlo k žádoucí úpravě ŠVP, z objektivních důvodů byly ukončeny nebo omezeny některé aktivity (výuka cizích jazyků, mezinárodní zapojení...), naopak došlo k rozvoji dalších (jazykový projekt, sportovní a humanitární akce...), pozitivní jsou změny v inovaci obsahu vzdělávání,

- **novými úkoly je systematizace práce s žáky s ohroženým prospěchem a se SVP, dále posílení kontrolní činnosti v oblasti přímého sledování průběhu výuky a účinnosti přijímaných opatření, podání a realizaci projektu v programu EU Peníze školám.**

K odstranění nedostatků: úpravy ŠVP (oprava v počtech disponibilních hodin v učebním plánu, doplnění péče o žáky se zdravotním znevýhodněním, doplnění pravidel pro zařazování žáků, uvedení některých specifik v poznámkách k učebnímu plánu, aktualizace pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, aktualizace pravidel vlastního hodnocení školy, konkretizace činností pro naplňování průřezových témat a další formální úpravy); úpravy školního řádu a jeho předání školské radě ke schválení; zajištění bezpečného provozu na školním hřišti; stanoví ČŠI lhůtu.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků a zároveň v souladu s § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, ve lhůtě do 30 dnů od data převzetí inspekční zprávy požaduje podání písemné zprávy o odstranění zjištěných nedostatků. Zprávu zašlete na adresu: ČŠI Středočeský inspektorát, Karlovo nám. 44, 280 00 Kolín.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu ČŠI Středočeský inspektorát, Karlovo nám. 44, 280 00 Kolín.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a ve Středočeském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Kolíně 23. března 2011

(razítko)

Mgr. Karel Kumstýř, školní inspektor

Kumstýř v. r.

Bc. Dana Nulíčková, kontrolní pracovnice

Nulíčková v. r.

PhDr. Jana Pavlová, PhD., školní inspektorka

Pavlová v. r.

Mgr. Jaroslava Zemánková, školní inspektorka

Zemánková v. r.

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ve Velkém Oseku dne 5. dubna 2011

(razítko)

Mgr. Václav Kobera, ředitel školy

Kobera v. r.

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.